

Digitalizace periodik v Rakouské národní knihovně Projekt ANNO

Stejně jako jiné země přistoupilo Rakousko před několika lety k masivnímu reformátování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru. Této úlohy se logicky ujala Národní knihovna jakožto tradiční držitelka práva povinného výtisku. Nutno připomenout, že toto právo se za rakousko-uherské monarchie vztahovalo také na dokumenty bohemikální provenience. ÖNB tedy vlastní značné množství totožných titulů s největšími českými knihovnami (NK, MZK, VKOL). Týká se to například i v Česku značně poškozených a na hranici fyzického zániku balancujících Národních listů. Nabízí se zde tedy prostor pro spolupráci například v oblasti kompletaci neúplných vydání i ročníků některých periodik. ÖNB se spolupráci v tomto směru rozhodně nebrání, naopak ji přivítá.

Digitalizace periodik probíhá v Rakousku pod hlavičkou projektu ANNO (AustriaN Newspapers Online) a naprosto odlišným způsobem oproti českým zvyklostem. Například oddělení digitalizace ÖNB má jediného pracovníka, kterým je paní Mag. Christa Müller. Vlastní proces digitalizace pak zajišťuje výhradně dodavatelská firma. Mag. Müller koordinuje výběr dokumentů a také komunikuje s firmou, která knihovně dodává kopie vybraných periodik na digitálních nosičích. Kromě toho je však součástí smlouvy s ÖNB také předání všech titulů na archivní mikrofilmové kopii. Po provedení všech součástí digitalizačního procesu pak národní knihovna disponuje hned pěti verzemi každého titulu (papírový originál, digitální nosič od dodavatele, dokumenty uložené na serveru pro zpřístupnění přes internet, dokumenty zálohované na magnetických páskách, archivní mikrofilmy).

Na digitalizaci nedostává ÖNB žádné zvláštní prostředky od ministerstva ani z grantových programů, vše hradí z vlastního rozpočtu. Paradoxní je, že cena za jednu stranu novinového titulu, kterou ÖNB účtuje jejich dodavatelská firma, je nižší než ceny, jaké českým firmám platí knihovny české.

ÖNB v současné době nepoužívá k digitálním obrazům žádná metadata, aplikace pro zpřístupnění digitalizovaných periodik však přesto představuje velmi přehledné, komfortní a elegantní rozhraní pro všechny zájemce o digitalizovaná periodika. Její součástí je možnost vyhledávání podle kalendáře s následnou nabídkou všech dostupných titulů k danému datu, možnost zvolit si velikost zobrazovaných stránek či často využívaná možnost stažení celého čísla ve formátu PDF. Tato aplikace byla vyvinuta přímo v Národní knihovně a z pohledu uživatele jasně předčí možnosti českého Krameria.

Další rakouská odlišnost oproti českému knihovnictví spočívá ve výkladu autorského zákona. V Rakousku platí obdobné ustanovení o ochraně práv 70 let po smrti autora, rakouský výklad této normy však knihovnám umožňuje volně vystavit na internetu všechny tituly starší než 70 let. V současné době je tedy na stránkách ÖNB a projektu ANNO (anno.onb.ac.at) možno volně prohledávat periodika z roku 1936 a starší.

Digitalizace v rámci projektu ANNO probíhá tempem přibližně 1 miliónu stran ročně, v polovině roku 2006 měla ÖNB zdigitalizováno přibližně 3,5 miliónu stran.

Miloš Korhoň